

Til medlem af Inatsisartut
Isak Johannesen
Naleraq

10/09/2026
Sags nr. 2026 - 13727
Akt. id. 26685303

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 64
E-mail: isn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Besvarelse af §37 spørgsmål nr. 132_2026 vedrørende Kullorsuaq bygd

Kære Isak Johannesen, Naleraq.

Tak for spørgsmålene. Spørgsmålene er gengivet enkeltvis nedenfor, efterfulgt af en besvarelse.

1. Hvilke gældende juridiske, administrative og planmæssige kriterier anvendes til at klassificere et bosted som henholdsvis by eller bygd?

Der findes ikke én lov eller bekendtgørelse, der definerer eller fastsætter objektive kriterier for, hvornår et bosted er hhv. en by eller en bygd. Sondringen er historisk og administrativt begrundet frem for retligt defineret.

Baggrunden er strukturreformen af den kommunale sektor pr. 1. januar 2009 (gennemført med hjemmel i Landstingslov nr. 14 af 6. juni 2007 om strukturreform af den kommunale sektor). Før reformen bestod Grønland af 18 kommuner, hver med én administrativ hovedby og et antal underliggende bygder. De bosteder, der frem til 2009 var kommunale hovedbyer, beholdt betegnelsen "by", mens de øvrige beboede steder i den enkelte kommune fortsat betegnes "bygder". Klassifikationen er dermed et administrativt levn fra den gamle kommunestruktur og ikke et resultat af en løbende, kriteriebaseret vurdering af det enkelte bosted.

Den lov, der i dag kommer nærmest på et retligt kriterium med betydning for sondringen, er Selvstyrets lovbekendtgørelse nr. 4 af 25. januar 2024 af Inatsisartutlov om planlægning og arealanvendelse (planloven). Loven fastsætter i § 21 a en differentieret arealforvaltning efter indbyggertal (uddybet under spørgsmål 2), men regulerer ikke selve by-/bygdestatus og indeholder ingen formel definition af begreberne "by" og "bygd". Hertil kommer Inatsisartutlov nr. 29 af 17. november 2017 om den kommunale styrelse, der fastlægger kommunernes generelle kompetence og administrative organisering, men heller ikke indeholder en definition af by/bygd eller kriterier for statusskift.

I praksis får status som by eller bygd betydning på flere måder: for den kommunale administrative struktur (hvor kommunens hovedadministration typisk er placeret i en by), for tilstedeværelsen af visse statslige og kommunale institutioner (retsvæsen, politi, sundhedsvæsen mv., jf. spørgsmål 6), for GAGI-registreringen (Grønlands Administrative Geografiske Inddelinger, som indgår i grunddataprogrammet), og for

kommuneplanlægningen efter planlovens § 14, hvor der skal udarbejdes en hovedstruktur for hvert af kommunens bosteder. Ingen af disse retsvirkninger er dog knyttet til en fast, national klassifikationsnøgle med objektive, målbare kriterier såsom indbyggertal, erhvervsstruktur eller infrastrukturniveau.

Det kan i den forbindelse oplyses, at både Strukturudvalget i sin betænkning fra 2005 og landsplanredegørelsen fra 2017 har peget på, at sondringen mellem by og bygd er forældet og bør erstattes af det neutrale begreb 'bosted', netop fordi den ikke afspejler en ensartet, aktuel virkelighed.

Det bemærkes, at der er nedsat et Strukturudvalg, som arbejder med anbefalinger vedrørende den fremtidige kommunale struktur, jf. nærmere under spørgsmål 17.

2. Findes der en bestemt befolkningsgrænse for, hvornår en bygd kan få status som by?

Nej. Der findes ikke en fastsat, lovbundet befolkningsgrænse for selve statusskiftet fra bygd til by eller omvendt.

Status er dermed ikke en funktion af befolkningsstørrelse alene, men afspejler primært den historiske administrative struktur beskrevet under spørgsmål 1. Kullorsuaq har et befolkningstal på omkring 390 indbyggere og er samtidig større end mindst én af Grønlands nuværende byer. Det illustrerer, at befolkningsstørrelsen ikke i sig selv afgør, om et bosted har status som by eller bygd.

Det bemærkes dog, at der findes en lovfæstet befolkningsgrænse på 500 indbyggere i et andet, beslægtet regi: Planlovens § 21 a fastsætter, at bosteder med 500 indbyggere eller derover skal have en vedtaget lokalplan, før der kan gives arealtildelinger, mens bosteder under 500 indbyggere kan få arealtildelinger uden forudgående lokalplan. Denne grænse regulerer imidlertid alene arealforvaltning og lokalplanpligt og har ikke retlig betydning for spørgsmålet om formel by- eller bygdestatus.

3. Hvilken myndighed har kompetence til at ændre et bosteds status fra bygd til by?

Der er ikke identificeret en særskilt lovbestemt kompetence eller procedure for at ændre et bosteds status fra bygd til by. Planloven regulerer kommune- og landsplanlægningen, men fastlægger ikke afgørelseskompetencen for selve statusskiftet. En eventuel videre behandling vil derfor først kræve afklaring af kompetencen og den administrative fremgangsmåde.

Departementet har ikke i forbindelse med denne besvarelse kunnet identificere en dokumenteret præcedenssag, hvor et grønlandsk bosted er skiftet fra bygd til by eller omvendt siden strukturreformen i 2009.

Det bemærkes i den forbindelse, at Ivittuut og siden Kangilinnguit (Grønnedal) tidligere havde bystatus, men blev fraflyttet, hvorefter det tilhørende område overgik til Paamiut distrikt, uden at dette udgør et egentligt eksempel på en administrativ statusændring af et fortsat beboet bosted.

4. Hvilke lovændringer, administrative beslutninger og kommunale planændringer vil være nødvendige, hvis Kullorsuaq skal opnå status som by?

Det kan ikke på det foreliggende grundlag fastslås, hvilke lovændringer, administrative beslutninger eller kommunale planændringer der vil være nødvendige. Dette afhænger først af en afklaring af kompetencen og den administrative fremgangsmåde for et eventuelt statusskift, jf. besvarelsen af spørgsmål 3.

Hvis en eventuel statusændring medfører ændringer i kommuneplanens hovedstruktur eller rammebestemmelser, vil disse skulle håndteres efter planlovens almindelige regler.

5. Hvornår blev klassifikationen af Kullorsuaq som bygd senest vurderet?

Departementet er ikke bekendt med, at Kullorsuaqs status som bygd har været genstand for en formel, selvstændig vurdering i nyere tid, hvor spørgsmålet om overgang til bystatus konkret har været forelagt og afgjort. Departementet har således ikke identificeret en dato for en seneste formel vurdering af Kullorsuaqs by-/bygdestatus.

6. Vil Naalakkersuisut redegøre for, hvilke offentlige servicefunktioner der normalt er til stede i en by, men ikke nødvendigvis i en bygd?

Byer har som udgangspunkt et bredere udbud af offentlig service end bygder, navnlig inden for sundhed, retsvæsen, uddannelse og administration. Der findes imidlertid ikke et generelt regelsæt, hvorefter bestemte offentlige servicefunktioner følger af selve bystatus. Omfanget fastlægges ikke af by-/bygdestatus, men af sektorlovgivningen og de enkelte myndigheders ydelseskataloger, hvor bl.a. befolkningsgrundlaget indgår. For sundhedsbetjeningen i Kullorsuaq henvises til besvarelsen af spørgsmål 10-12.

7. Hvilke økonomiske og administrative konsekvenser vurderer Naalakkersuisut, at en ændring af Kullorsuaqs status vil have?

Naalakkersuisut har ikke foretaget en konkret økonomisk eller administrativ konsekvensvurdering af en ændring af Kullorsuaqs status. Konsekvenserne vil afhænge af, om en statusændring samtidig medfører ændringer i service, administration, planlægning eller investeringer, og kan derfor ikke opgøres nærmere på det foreliggende grundlag.

8. Vil Naalakkersuisut oplyse Kullorsuaqs befolkningsudvikling gennem de seneste 20 år, herunder aldersfordeling, fødsler, dødsfald, tilflytning og fraflytning?

Befolkningstallet og aldersfordelingen for Kullorsuaq gennem den efterspurgte periode fremgår af Grønlands Statistiks tabel BEXSTD, "Befolkningen i lokaliteterne pr. 1. januar 1977-2026". Pr. 1. januar 2026 havde Kullorsuaq 390 indbyggere.

De øvrige efterspurgte oplysninger findes ligeledes i Grønlands Statistiks offentliggjorte tabeller: fødsler i BEXBBLK4, "Antal levendefødte samt middelfolketal (lokaliteter) 1977-2025", dødsfald i BEXBBDM4, "Døde og middelfolketal (lokaliteterne) 1977-2025", og til- og fraflytning i BEXBAF4B, "Flytninger efter til/fracflytningslokalitet 1993-2025". Der henvises til disse tabeller for de årlige oplysninger for Kullorsuaq gennem den efterspurgte periode.

9. Hvor mange bosteder med status som by har et befolkningstal, der er lavere end eller sammenligneligt med Kullorsuaqs?

Kullorsuaq har omkring 390 indbyggere. Der er mindst én by med et lavere indbyggertal end Kullorsuaq.

Begrebet "sammenligneligt" er ikke nærmere afgrænset i spørgsmålet. Der kan derfor ikke angives et yderligere antal uden at fastsætte en særskilt befolkningsmæssig grænse for sammenligningen.

10. Hvilke planer findes der for forbedring af Kullorsuaqs sundhedsstation, og hvor ofte har Kullorsuaq haft besøg af læge, sygeplejerske, tandlæge og jordemoder i hvert af de seneste fem år?

Departementet for Sundhed og Personer med Handicap oplyser følgende:

Til besvarelsen af spørgsmålet er der indhentet oplysninger fra Sundhedsvæsenet. Sundhedsvæsenet har bestræbt sig på at fremlægge de bedst tilgængelige oplysninger inden for svarfristen. Det har dog ikke været muligt at fremskaffe alle de efterspurgte historiske data, da dette ville kræve en omfattende manuel gennemgang af registreringer og patientforløb. I overensstemmelse med § 37, stk. 2, i Forretningsordenen for Inatsisartut er besvarelsen derfor baseret på de oplysninger, som har kunnet tilvejebringes inden for den fastsatte tidsramme.

Kullorsuaq er i henhold til Sundhedsvæsenets ydelseskatalog klassificeret som en sundhedsstation. Siden sommeren 2023 har Sundhedsvæsenet opfyldt ydelseskatalogets krav til sundhedsfaglige besøg. Læge har besøgt Kullorsuaq gennemsnitligt 2-3 gange årligt, mens sygeplejerske eller sundhedsassistent har besøgt bostedet cirka 3 gange årligt. Derudover gennemføres der siden 2025 faste besøg af sundhedsplejerske to gange årligt.

Tandlæge har de seneste fem år besøgt Kullorsuaq én gang årligt.

Samlet har sundhedsfagligt personale været til stede i Kullorsuaq omkring 12-14 uger om året. Hertil kommer daglig adgang til telemedicinske konsultationer på hverdage. Patienter med behov for røntgen- eller ultralydsundersøgelser henvises til Upernavik. Det kan i den forbindelse oplyses, at Kullorsuaq er det bosted, hvorfra Sundhedsvæsenet indkalder flest patienter til undersøgelse og behandling i Upernavik

11. Hvor mange akutte patienttransporter er gennemført fra Kullorsuaq i hvert af de seneste fem år, og hvad har de gennemsnitlige responstider været?

Departementet for Sundhed og Personer med Handicap oplyser følgende:

Det har ikke været muligt at fremskaffe fuldstændige oplysninger for hele den efterspurgte periode. Dette skyldes blandt andet ændringer i registreringspraksis og arbejdsgange gennem årene, hvilket begrænser mulighederne for at udtrække sammenlignelige historiske data.

Sundhedsvæsenet har imidlertid identificeret de akutte patienttransporter fra 2024 og frem i Kullorsuaq, som fremgår af nedenstående tabel. Det har ikke været muligt at opgøre gennemsnitlige responstider inden for den fastsatte svarfrist, da dette vil forudsætte en omfattende manuel gennemgang af de enkelte patientforløb og journaloplysninger.

År	Båd (antal)	Helikopter (antal)	Total
2023	1	0	1
2024	2	0	2
2025	2	4	6

Ar	Båd (antal)	Helikopter (antal)	Total
2026 (indtil 20. juli)	2	3	5

12. Vil Naalakkersuisut undersøge muligheden for at opgradere sundhedsstationen til et udvidet sundhedscenter med fast sundhedsfaglig bemanding og telemedicinsk udstyr?

Departementet for Sundhed og Personer med Handicap oplyser følgende:

Sundhedsvæsenets tilbud i de enkelte lokalsamfund sker med udgangspunkt i det gældende ydelseskatalog, hvor omfanget af sundhedsydelserne blandt andet fastlægges ud fra befolkningsgrundlaget. Det konkrete tilbud afhænger samtidig af mulighederne for at rekruttere og fastholde det nødvendige sundhedsfaglige personale.

Sundhedsvæsenet følger løbende den demografiske udvikling og vurderer, om sundhedstilbuddene skal tilpasses lokale forhold og behov.

Ydelseskataloget er det seneste politisk godkendte dokument, der beskriver Sundhedsvæsenets tilbud i hele landet. Kataloget blev vedtaget i 2015 og udgør fortsat grundlaget for den lokale sundhedsbetjening. På baggrund af Sundhedskommissionens betænkning og det efterfølgende sundhedsforlig fra 2023 pågår der imidlertid et arbejde med at revidere ydelseskataloget, så det i højere grad afspejler fremtidens behov, muligheder og teknologiske udvikling.

Naalakkersuisut kan endvidere oplyse, at der aktuelt pågår forhandlinger om et udvidet sundhedsforlig med henblik på at styrke og videreudvikle sundhedstilbuddet i hele landet, herunder i større og mindre bosteder, så befolkningen sikres adgang til tidssvarende sundhedsydelser uanset bopæl.

Kullorsuaq Sundhedsstation råder allerede over telemedicinsk udstyr i overensstemmelse med ydelseskatalogets bestemmelser.

13. Har Naalakkersuisut eller Mittarfeqarfiit tidligere undersøgt muligheden for etablering af en landingsbane i eller ved Kullorsuaq?

a. Hvis ja, bedes undersøgelseernes konklusioner, beregninger og anbefalinger oplyst.

b. Hvis nej, vil Naalakkersuisut igangsætte en teknisk forundersøgelse af mulighederne for en landingsbane eller en anden mere driftssikker luftfartsløsning?

Departementet for Boliger, Infrastruktur, Yderdistrikter og Beredskab oplyser:

På baggrund af en gennemgang af tilgængeligt arkivmateriale, kendes der ikke til tidligere undersøgelser af muligheden for at etablere en landingsbane i eller ved Kullorsuaq. En teknisk undersøgelse af mulighederne for en landingsbane vil forudsætte særskilt finansiering og politisk prioritering. Der er på nuværende tidspunkt ikke afsat midler til en sådan undersøgelse, men spørgsmålet vil kunne indgå i fremtidige overvejelser om udviklingen af landingsbane- og lufthavnsstrukturen.

14. Hvilke investeringer planlægges inden for de næste ti år i Kullorsuaqs havn,

heliport, elværk, vandforsyning, affaldshåndtering og telekommunikation?

I forhold til havn, heliport og telekommunikation oplyser Departementet for Boliger, Infrastruktur, Yderdistrikter og Beredskab følgende:

Naalakkersuisut kan oplyse, at Kullorsuaq havn i 2024 gennemgik en omfattende udvidelse, som medførte en betydelig forøgelse af havnefaciliteternes samlede areal. Havneudvidelsen er nu stort set afsluttet, og de resterende arbejder forventes færdiggjort i løbet af 2026. På den baggrund er der ikke aktuelt planer om yderligere investeringer i Kullorsuaq havn, idet det nye havneanlæg vurderes at være tilstrækkeligt dimensioneret og i fin stand.

I 2027 vil der blive gennemført tilstandsregistrering af samtlige havne i Avannaata Kommunia, herunder Kullorsuaq havn. Såfremt tilstandsregistreringen viser, at havnens tilstand ikke er tilstrækkelig, vil der blive udført de nødvendige vedligeholdelses- og renoveringsarbejder.

Naalakkersuisut har ikke kendskab til, hvorvidt der er planlagt konkrete investeringer i Kullorsuaqs heliport, eftersom dette er et anliggende for Greenland Airports A/S, der har ansvaret for vedligehold af anlægget. Der er derfor indhentet bemærkninger fra Greenland Airports A/S, som oplyser følgende:

"Greenland Airports har en heliport i Kullorsuaq. Greenland Airports forventer at lave et større vedligeholdelsesarbejde på heliportens belægning i 2031."

Beslutninger om investeringer i forhold til telekommunikation træffes i udgangspunktet af Tusass A/S, der som koncessionshaver har ansvar for at sikre en tilstrækkelig og forsvarlig infrastruktur på teleområdet. Naalakkersuisut har derudover ikke information om planer for investeringer i teleinfrastruktur i de enkelte bygder.

15. Hvor mange boliger og personaleboliger findes der i Kullorsuaq, og hvor mange vurderes at være renoveringsmodne eller kondemnabile?

Departementet for Boliger, Infrastruktur, Yderdistrikter og Beredskab oplyser:

Boligmassen i Kullorsuaq omfatter boliger ejet af både private, det offentlige og andre aktører. Naalakkersuisut er ikke i besiddelse af samlede oplysninger om det samlede antal boliger i Kullorsuaq, herunder hvor mange der anvendes som personaleboliger, eller hvor mange der vurderes at være renoveringsmodne eller kondemnabile.

En besvarelse af spørgsmålet vil forudsætte indhentelse og sammenstilling af oplysninger fra Avannaata Kommunia samt øvrige offentlige og private ejere. Dette vil have karakter af en redegørelse og falder derfor uden for rammerne af et § 37-spørgsmål efter Forretningsordenen for Inatsisartut. Der kan i den forbindelse henvises til besvarelsen af § 37-spørgsmål nr. 187/2025 om antal boliger og ejerskabsforhold.

16. Vil Naalakkersuisut i samarbejde med Avannaata Kommunia udarbejde en samlet udviklingsplan for Kullorsuaq?

Departementet for Boliger, Infrastruktur, Yderdistrikter og Beredskab oplyser:

Naalakkersuisut finder udviklingen af Kullorsuaq vigtig. Der arbejdes aktuelt med en langsigtet handlingsplan for yderdistrikterne, som skal danne den overordnede ramme for den fremtidige udvikling af yderdistrikterne med udgangspunkt i lokale behov og muligheder.

En eventuel samlet udviklingsplan for Kullorsuaq vil forudsætte en nærmere dialog og fælles prioritering mellem Naalakkersuisut og Avannaata Kommunia.

17. Vil Naalakkersuisut arbejde for, at der indføres en ny kategori som "lokalt center" for større bygder, der varetager funktioner for et større geografisk område?

Naalakkersuisut har ikke truffet beslutning om at indføre en ny kategori som "lokalt center". Spørgsmålet om den fremtidige kommunale og offentlige struktur indgår i den bredere strukturdrøftelse, som behandles i det igangværende Strukturudvalg.

18. Hvornår vil Naalakkersuisut kunne fremlægge en samlet redegørelse for Kullorsuaqs udviklingsbehov og mulighed for fremtidig bystatus?

Naalakkersuisut har ikke truffet beslutning om at udarbejde en særskilt samlet redegørelse for Kullorsuaqs udviklingsbehov og mulighed for fremtidig bystatus, og der kan derfor ikke angives et tidspunkt herfor. En eventuel videre behandling af spørgsmålet om bystatus vil først kræve afklaring af kompetencen og den administrative fremgangsmåde, jf. besvarelsen af spørgsmål 3.

Med venlig hilsen

Maritha Broberg